

**Карлова О. А.**, д-р екон. наук, проф.,  
**Опупко А. О.**, магістрант,  
*Харківський національний університет  
міського господарства імені О. М. Бекетова*

## **ВПЛИВ РЕКРЕАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСУ НА СУЧАСНЕ МІСТО**

Сукупна оцінка ефективності діяльності рекреаційного комплексу в межах міста включає ряд показників, розрахованих за окремими методиками:

- оцінка стану оточуючого середовища в зоні функціонування рекреаційного комплексу;
- оцінка ступеня впливу рекреаційного комплексу на оточуюче середовище;
- оцінка ступеня впливу оточуючого середовища на рекреаційний комплекс.

Межі впливу рекреаційного комплексу визначаються, виходячи з кількості рекреантів, що включаються в комплекс, та оцінки навантаження, яке вони несуть на внутрішнє середовище комплексу й зону функціонування рекреаційного комплексу, що визначається через показник антропогенного навантаження. Рекреаційним потенціалом у цьому контексті виступатиме відношення між фактичною та гранично допустимою кількістю рекреантів, виходячи з можливостей рекреаційного комплексу.

Для рекреаційних комплексів оцінка природно-ресурсного потенціалу можлива лише за умови, що він є складовою місцевої регіональної рекреаційної інфраструктури, яка, у свою чергу, базується на природних ресурсах [1]. Тоді додатково застосовуються такі методики оцінки природних ресурсів: медико-біологічна, психолого-естетична, технологічна. У разі прив'язки діяльності рекреаційного комплексу до природних ресурсів проводиться оцінка рекреаційного потенціалу території на базі визначення рекреаційної ємності території, її природної бази, а отримані дані використовуються для планування розміщення субгалузей та визначають можливості та пропорції розвитку комплексу в межах рекреаційної території.

Актуальним аспектом оцінки ефективності діяльності рекреаційного комплексу є оцінка якості наданих послуг. Оскільки рекреаційний комплекс в контексті дослідження виступає як осередок надання рекреаційної послуги, автор вважає за потрібне детальніше розглянути методику оцінки якості рекреаційних послуг [2].

Серед методів визначення й оцінки якості послуг з погляду клієнта можна виділити такі:

- дослідження подій: метод послідовних подій (секвенційний метод), техніка критичної події (Critical Incident (CIT)), метод виявлення проблеми (Problem Detecting), частинний аналіз проблем (FRAP);
- вивчення скарг споживачів;

– багатокритеріальні методи вимірювання: метод коефіцієнта нагороди – покарання (Penalty-Reward Factor), метод короткого опису (Vignette), зорієнтований на дослідження мотивації клієнта, ступеню його задоволення, та SERVQUAL [2, с. 140].

Усі зазначені методи базуються на порівнянні очікуваного результату рівня якості та враження клієнтів. М. Борушак [2] підкреслює, що на сьогодні найбільш інформативним і перевіреним методом є метод SERVQUAL, що спирається на анкетування та дозволяє дати точну оцінку якості послуги. Зазначений метод було застосовано в дослідженні, результати якого автор наводить у своїй монографії [2, с. 143–165].

Розглядаючи соціальний аспект функціонування рекреаційних комплексів в містах, зупинимося на методах, за допомогою яких у науковому світі проводиться оцінка соціальної ваги, значимості не тільки отриманої послуги, а й самої рекреації.

Не викликають сумнівів наступні факти: за тим, як людина реалізує особисту потребу в рекреації, скільки і які ресурси задіє в процесі рекреації, можна визначити якість життя самої людини. Іншими словами, якість рекреації – прямий показник рівня розвитку суспільства на економічному й соціальному рівнях, один з індикаторів якості життя. Зауважимо, що рекреація має соціально спрямований характер, тому важливим є вивчення її взаємозв'язків з різними аспектами людського життя та суспільним устроєм.

Зміни в соціальній сфері сучасного міста, безумовно, вплинули на соціально-економічну роль рекреації. Сьогодні вона впливає на людину в цілому. Матеріальна забезпеченість населення міста безпосередньо впливає на вибір способу рекреації та на його якість. Для забезпечення запитів населення в рекреації необхідно розвивати міські рекреаційні комплекси. Такий підхід дозволить здешевити вартість послуг завдяки використанню місцевих ресурсів. Соціально-економічними факторами, що сприятимуть реалізації рекреаційних потреб у місті, є транспортна доступність, розвиненість інфраструктури, наявність рекреаційних підприємств, наявність і розвиненість сектора господарювання, що прямо й опосередковано обслуговує галузі, пов'язані з рекреаційною сферою, вигідність економіко-географічного положення рекреаційного комплексу.

#### **Література:**

1. Мацола В.І. Рекреаційно-туристичний комплекс України: Монографія / В.І. Мацола. – Львів, 1997. – 259 с.
2. Борушак М. Проблеми формування стратегії розвитку туристичних регіонів: Монографія / М. Борушак. – Львів: ІРД НАН України, 2006. – 288 с.